Prima instanţă: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (Judecător Bolocan Elena)
Dosarul nr. 3a-1172/24
2-24033847-02-3a-15102024

D E C I Z I E

25 martie 2025 municipiul Chişinău

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ
al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componenţa:
Preşedintelui completului, judecătorul Mîra Ghenadie
Judecătorilor Bostan Angela și Dașchevici Grigore
Grefier Vascan Diana

examinând în ședință publică, cererea de apel declarată de S.R.L. „Agent Construct" în proces de insolvabilitate, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 4 iulie 2024, prin care s-a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea în contencios administrativ depusă de S.R.L. „Agent Construct" în proces de insolvabilitate către Serviciul Vamal și Biroul Vamal Centru, cu privire la anularea deciziei adoptate în procedură prealabilă și a actelor administrative individuale defavorabile,

A C O N S T A T A T :

Obiectul și temeiurile acțiunii deduse judecății:

La 27 martie 2024, S.R.L. „Agent Construct", în proces de insolvabilitate, reprezentată de administratorul insolvabilității, Bostan Tatiana, a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Serviciului Vamal și Biroului Vamal Centru, solicitând:

1) anularea procesului-verbal cu privire la contravenție nr. 7368/23 din 22 decembrie 2023, întocmit în baza art. 231 pct. 8) și art. 232 alin. (1) lit. e) din Codul vamal;

2) anularea deciziei asupra cazului de contravenție vamală nr. 7368/23 din 22 decembrie 2023, prin care s-a dispus aplicarea sancțiunii sub formă de amendă în valoare de 10% din valoarea obiectului contravenției – 526 643,71 lei, ceea ce constituie 52 664,37 lei;

3) anularea deciziei/răspunsului Serviciului Vamal nr. 28/11-2479 din 23 februarie 2024, emis cu privire la cererea prealabilă.

În motivarea acțiunii, partea reclamantă a indicat că, prin hotărârea Judecătoriei Orhei, sediul Central, nr. 2i-39/2023 din 11.12.2023, a fost constatată starea de insolvabilitate și a fost intentată procedura de insolvabilitate față de S.R.L. „Agent Construct", IDNO: 1017606008977, cu sediul în Republica Moldova, raionul Șoldănești, satul Olișcani. În calitate de administrator al insolvabilității a fost desemnată Bostan Tatiana, administrator autorizat, deținătoare a autorizației nr. 18 din 14.01.2015, eliberată de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Partea reclamantă a menționat că, la 22 decembrie 2023, prin procesul-verbal cu privire la contravenție nr. 7368/23, întocmit de Biroul Vamal Centru, contravenientul S.R.L. „Agent Construct" (în proces de insolvabilitate) a fost recunoscut vinovat de săvârșirea contravenției prevăzute de art. 231 pct. 8) din Codul vamal (în redacția din 20 iulie 2000). Ulterior, prin decizia nr. 7368/23 din aceeași dată, pentru fapta contravențională săvârșită în perioada 22.02.2023–06.03.2023, S.R.L. „Agent Construct" (în proces de insolvabilitate) a fost sancționată cu o amendă în cuantum de 10% din valoarea obiectului contravenției, respectiv din suma de 526 643,71 lei, ceea ce constituie 52 664,37 lei.

Partea reclamantă a relevat că atât procesul-verbal cu privire la contravenție, cât și decizia Biroului Vamal Centru nr. 7368/23 din 22 decembrie 2023 au fost aduse la cunoștința S.R.L. „Agent Construct" la data de 12 ianuarie 2024.

Partea reclamantă a notat că, la 26 ianuarie 2024, în conformitate cu prevederile art. 415 alin. (1) din Codul vamal, reprezentantul S.R.L. „Agent Construct", în persoana lichidatorului Bostan Tatiana, a depus contestație împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție nr. 7368/23 din 22 decembrie 2023 și împotriva deciziei emise de Biroul Vamal Centru asupra cazului de contravenție cu același număr și dată, solicitând anularea acesteia și încetarea procesului contravențional vamal, pe motiv că nu există fapta contravențională. Cu toate acestea, prin răspunsul Serviciului Vamal nr. 28/11-2479 din 23.02.2024, cererea prealabilă a reprezentantului S.R.L. „Agent Construct", lichidatorul Bostan Tatiana, a fost respinsă ca neîntemeiată, fiind menținută în vigoare decizia emisă de Biroul Vamal Centru asupra cazului de contravenție nr. 7368/23 din 22 decembrie 2023, precum și procesul-verbal contravențional nr. 7368/23 din aceeași dată.

Partea reclamantă a specificat că, decizia de soluționare a cererii prealabile nr. 28/11-2479 din 23.02.2024, emisă de Serviciul Vamal al Republicii Moldova, a fost recepționată la data de 28.02.2024, prin intermediul scrisorii recomandate.

Cu referire la nulitatea actelor administrative contestate, partea reclamantă a invocat faptul că, potrivit prevederilor art. 426 alin. (1) și (3) lit. a) din Codul vamal nr. 95 din 24 august 2021 (intrat în vigoare la 1 ianuarie 2024), la data intrării în vigoare a prezentului Cod, se abrogă Codul vamal al Republicii Moldova nr. 1149/2000, cu modificările ulterioare. Astfel, contravenția vamală cu răspundere materială prevăzută de art. 231 pct. 8) din fostul Cod vamal (în redacția din 20 iulie 2000), care presupunea neachitarea drepturilor de import sau de export în termenele

stabilite, în lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii, nu se mai regăsește în lista tipurilor de contravenții vamale din noul Cod vamal (redacția din 24 august 2021). Iar, în conformitate cu prevederile art. 413 alin. (1) lit. a) din noul Cod vamal, procesul contravențional nu poate fi pornit, iar dacă a fost pornit, nu poate fi efectuat și urmează a fi încetat în cazul în care nu există fapta contravențională sau nu sunt întrunite elementele constitutive ale contravenției vamale.

Partea reclamantă a susținut că, prin prisma legislației naționale și internaționale, sarcina probei revine agentului constatator. Așadar, atât timp cât asupra faptelor descrise în conținutul actului – neconfirmate prin alte mijloace de probă, planează o serie de dubii, se aplică principiul prezumției nevinovăției. Or, în conformitate cu prevederile art. 402 alin. (6) și (7) din Codul vamal, coroborate cu art. 440 alin. (1) din Codul contravențional, constatarea faptei contravenționale reprezintă activitatea desfășurată de agentul constatator de colectare și administrare a probelor privind existența contravenției, adoptarea deciziei de examinare a contravenției în temeiul constatării agentului sau al procesului-verbal cu privire la contravenție, de aplicare a sancțiunii contravenționale sau, după caz, de trimitere a dosarului funcționarului abilitat să examineze cauza contravențională din cadrul autorității din care face parte agentul constatator, instanței de judecată sau altui organ competent, spre soluționare.

Sub acest aspect, partea reclamantă a subliniat că afirmațiile invocate în decizia de sancționare poartă un caracter pur declarativ, nefiind susținute de probe factuale, împrejurare care face incompatibilă menținerea în vigoare a actului de sancționare. Totodată, se apreciază că faptele contravenționale imputate agentului economic S.R.L. „Agent Construct” (aflat în proces de insolvabilitate), în temeiul cărora a fost emisă decizia de aplicare a sancțiunii materiale, sunt iluzorii, întrucât nu au fost prezentate probe care să stabilească vinovăția și, în consecință, să justifice aplicarea amenzii.

Partea reclamantă a relatat că, în conformitate cu prevederile art. 228 din Codul vamal (în vigoare la data pretinsei săvârșiri a contravenției), contravenția vamală reprezintă încălcarea reglementărilor vamale săvârșită prin acțiune sau inacțiune, care atrage răspunderea stabilită în Codul contravențional al Republicii Moldova și în prezentul cod. Conform art. 229 alin. (1) din Codul vamal (în vigoare la data faptei), contravenția vamală atrage răspunderea contravențională sau materială în conformitate cu dispozițiile Codului contravențional al Republicii Moldova și ale prezentului cod. De asemenea, potrivit art. 233 din Codul vamal (în vigoare la data săvârșirii pretinsei contravenții), procesul contravențional se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului contravențional în cazul persoanelor fizice și al persoanelor cu funcții de răspundere, iar în cazul persoanelor juridice și al persoanelor fizice care desfășoară activitate de întreprinzător fără a se constitui ca persoane juridice – în conformitate cu prezentul cod, iar în partea nereglementată de acesta – se aplică prevederile Codului contravențional. Potrivit art. 231 pct. 8) din

Codul vamal (în vigoare la data săvârșirii faptei), constituie contravenție vamală pasibilă de răspundere materială „neachitarea drepturilor de import sau de export în termenele stabilite, în lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii.

Partea reclamantă a precizat că, potrivit art. 232 alin. (1) lit. e) din Codul vamal, persoanele juridice, precum și persoanele care desfășoară activitate de întreprinzător fără a se constitui în persoană juridică, pentru comiterea contravențiilor vamale prevăzute la art. 231 pct. 8), sunt sancționate cu amendă de la 10% la 20% din valoarea mărfurilor pentru care nu au fost achitate drepturile de import sau de export. Totodată, conform art. 124 alin. (1) din Codul vamal (în vigoare la data săvârșirii contravenției), drepturile de import și drepturile de export se achită în prealabil, până la depunerea declarației vamale. La momentul vămuirii, este permisă doar achitarea diferenței dintre suma calculată și suma deja achitată în prealabil. În plus, potrivit art. 199 alin. (1) din Codul vamal, verificarea declarației vamale, a documentelor anexate, precum și controlul mărfurilor și al mijloacelor de transport se efectuează de către organul vamal în termen de cel mult 5 zile calendaristice din momentul primirii declarației, a documentelor și informațiilor necesare controlului vamal, iar verificările în privința mărfurilor menționate la art. 138 din Codul vamal – în cel mult 3 zile calendaristice. Dacă ultima zi a termenului de verificare este nelucrătoare, termenul se prelungește până în următoarea zi lucrătoare.

Partea reclamantă a evidențiat că, la rubrica „Fapta săvârșită” din decizia cu privire la contravenție nr. 7368/23 din 22.12.2023, se menționează următoarele: „La data de 12.01.2023, specialistul în domeniul vămuirii Bujenco Ion, din partea S.R.L. „Agent Construct”, a depus declarația vamală nr. 20901647 din numele S.R.L. „Agent Construct” pentru importul mărfurilor cu valoare statistică de 526 643,71 lei. În cadrul controlului s-a stabilit că, pe contul agentului economic, nu existau suficienți bani pentru achitarea drepturilor de import. Contul agentului economic a fost suplinit la data de 06.02.2023”.

Totuși, în opinia părții reclamante, nu este clar: la ce dată și în ce perioadă a fost efectuat controlul vamal al declarației vamale nr. 20901647 din 12.01.2023; care era soldul în contul agentului economic la momentul depunerii declarației; care este numărul și data întocmirii actului de control privind această declarație vamală; cum s-a constatat că S.R.L. „Agent Construct” nu dispunea de suficiente mijloace financiare la acea dată.

Prin urmare, partea reclamantă consideră că decizia de soluționare a cererii prealabile nr. 28/11-2479 din 23.02.2024, emisă de Serviciul Vamal, este superficială, întrucât organul vamal nu a examinat și nu a verificat legalitatea procesului-verbal de contravenție nr. 7368/23 din 22.12.2023 sub aspectul respectării dreptului contravenientului la apărare. De asemenea, partea reclamantă susține că procesul-verbal cu privire la contravenție nr. 7368/23 din 22.12.2023 conține date eronate și neconforme. Astfel, în acel proces-verbal, în calitate de

reprezentant al S.R.L. „Agent Construct” este indicată Bostan Tatiana, ca persoană fizică, deși, în fapt, Bostan Tatiana nu reprezenta agentul economic în această calitate. Mențiunea este incorectă, deoarece Bostan Tatiana, în calitate de administrator autorizat, deținătoare a unei autorizații eliberate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, fusese desemnată de instanța de insolvabilitate în calitate de administrator al insolvabilității al S.R.L. „Agent Construct”. În acest sens, calitatea de administrator statutar, conform statutului entității și la momentul emiterii actului contestat, era deținută de dna Digolean Olesea. Administratorul autorizat Bostan Tatiana a fost desemnată abia la data de 11.12.2023, printr-un act al instanței de insolvabilitate, iar perioada imputată în procesul-verbal contravențional (21.02.2023 – 06.02.2023) este anterioară mandatului acesteia. Prin urmare, la acea dată, Bostan Tatiana nu figura în registrul persoanelor juridice ca administrator al S.R.L. „Agent Construct” și nu avea nicio legătură cu activitatea debitorului.

Partea reclamantă a mai enunțat că fapta contravențională a fost examinată superficial, în lipsa contravenientului, rezultând în emiterea unei decizii de atragere la răspundere materială în mod ilegal, întrucât administratorul insolvabilității, Tatiana Bostan, nu a recepționat nicio înștiințare din partea Biroului Vamal Centru privind examinarea cauzei contravenționale nr. 7368/23. Prin urmare, datele indicate în cuprinsul procesului-verbal cu privire la contravenție nr. 7368/23 din 22.12.2023, precum și în decizia de sancționare materială cu același număr și din aceeași dată, potrivit cărora se menționează că contravenientul a fost citat legal, dar nu s-a prezentat, sunt eronate, întrucât administratorului insolvabilității desemnat de instanță nu i-a fost expediată/comunicată nicio înștiințare în acest sens, la adresa oficială a administratorului autorizat.

Partea reclamantă a subliniat că, potrivit prevederilor art. 273 alin. (1^1) din Codul vamal (în vigoare la data aplicării sancțiunii), decizia organului vamal privind aplicarea unei sancțiuni cu răspundere materială reprezintă un act administrativ. Prin urmare, în condițiile în care decizia nr. 7368/23 din 22.12.2023 a organului vamal îmbracă forma unui act administrativ, aceasta trebuia emisă cu respectarea principiilor generale prevăzute de Codul administrativ, inclusiv: legalitatea, egalitatea de tratament și buna-credință.

Cu referire la legalitatea procedurii de emitere a actului administrativ contestat, partea reclamantă a mai menționat că autoritatea pârâtă a încălcat principiul cercetării din oficiu, care presupune că, înainte de a adopta un act administrativ individual, autoritatea publică este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu, potrivit prevederilor art. 22 și art. 85–87 din Codul administrativ, și să ofere posibilitatea participanților la procedura administrativă să participe la această cercetare. Totodată, anterior emiterii unui act administrativ individual defavorabil, participantul are dreptul să fie audiat în legătură cu faptele și circumstanțele relevante pentru actul ce urmează a fi emis. Se mai relevă că actul contestat este

lipsit de elementul esențial al motivării, contrar prevederilor art. 118 alin. (1) din Codul administrativ.

Reieșind din cele expuse, partea reclamantă consideră că decizia de sancționare materială nr. 7368/23 din 22.12.2023 a fost emisă cu încălcarea normelor de drept care reglementează procedura de emitere a actelor administrative, motiv pentru care aceasta urmează a fi anulată de către instanța de judecată.

Suplimentar, invocând prevederile art. 141 din Codul administrativ, partea reclamantă susține că decizia organului vamal privind aplicarea sancțiunii cu răspundere materială nr. 7368/23 din 22.12.2023 este lovită de nulitate absolută, întrucât actul administrativ individual a fost emis cu încălcarea flagrantă a drepturilor reclamantului – în lipsa înștiințării legale a reprezentantului legal al S.R.L. „Agent Construct" și în lipsa unor probe certe care să confirme vinovăția acestuia. Mai mult, reclamantului i-a fost îngrădit dreptul de a participa la procedura administrativă, fiind lipsit de posibilitatea de a prezenta probe și de a-și susține nevinovăția, ceea ce contravine principiilor fundamentale ale dreptului administrativ și contravențional.

În materie de drept, S.R.L. „Agent Construct", în proces de insolvabilitate, reprezentată de administratorul insolvabilității, Bostan Tatiana, și-a întemeiat acțiunea în baza prevederilor art. 119, 228, 229, 231-232, 242, 254, 273 din Codul vamal și art. 10, 118, 162-168, 209, 141, 211-212, 224 alin. (1) lit. b) și 297 din Codul administrativ.

Poziția pârâtului expusă în instanța de fond:

La 10 mai 2024, partea pârâtă a depus referință, solicitând respingerea ca neîntemeiată a acțiunii în contencios administrativ înaintate de către S.R.L. „Agent Construct", în proces de insolvabilitate, reprezentată de administratorul insolvabilității, Bostan Tatiana (f.d. 23-27).

Soluția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 4 iulie 2024, s-a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea depusă de S.R.L. „Agent Construct" în proces de insolvabilitate către Serviciul Vamal și Biroul Vamal Centru, cu privire la anularea deciziei adoptate în procedură prealabilă și a actelor administrative individuale defavorabile.

Calea de atac exercitată:

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 9 iulie 2024, S.R.L. „Agent Construct", în proces de insolvabilitate, reprezentată de lichidatorul, Bostan Tatiana, a declarat apel, solicitând casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 4 iulie 2024, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral acțiunea depusă de S.R.L. „Agent Construct", în proces de insolvabilitate.

La 27 septembrie 2024, S.R.L. „Agent Construct", în proces de insolvabilitate, reprezentată de lichidatorul, Bostan Tatiana, a prezentat motivarea apelului.

În motivarea cererii de apel, partea apelantă a reiterat motivele de fapt și temeiurile de drept indicate în acțiunea de contencios administrativ, iar, suplimentar, a invocat că Serviciul Vamal avea obligația instituită printr-un act judecătoresc definitiv, și anume încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central, nr. 2i-39/2023 din 9 octombrie 2023, să predea administratorului provizoriu, Bostan Tatiana, toată corespondența debitorului S.R.L. „Agent Construct" și orice alte comunicări destinate debitorului, precum și să sisteze orice operațiune cu bunurile acestuia, începând cu data recepționării încheierii – 18.10.2023.

Partea apelantă a susținut că, cauza contravențională a fost examinată superficial de către Serviciul Vamal, în lipsa contravenientului, fără asigurarea înștiințării legale a administratorului provizoriu sau comunicarea cazului pentru a interveni în procesul administrativ, iar ca rezultat a fost emisă o decizie de atragere la răspundere materială ilegală, profitând de perioada de criză a debitorului S.R.L. „Agent Construct". Prin urmare, administratorul insolvabilității, Tatiana Bostan, nu a recepționat nicio înștiințare/citație din partea Biroului Vamal Centru/Serviciului Vamal, pentru a interveni în calitate de reprezentant al contravenientului la examinarea cauzei contravenționale nr. 7368/23.

Partea apelantă a relevat că, concluzia instanței de fond este eronată și contravine probelor și înscrisurilor prezentate. Mai mult decât atât, instanța de fond, contrar dispozițiilor din încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central, nr. 2i-39/2023 din 09.10.2023, pasează responsabilitatea către administratorul provizoriu, în situația în care Serviciul Vamal a fost obligat de către instanța de insolvabilitate să comunice toată corespondența și procesele în derulare la adresa administratorului provizoriu, Tatiana Bostan.

În circumstanțele descrise, partea apelantă a reiterat că, decizia de sancționare are un caracter pur declarativ, fiind emisă cu încălcarea dreptului la apărare. Mai mult decât atât, aceasta nu are un suport probatoriu adecvat. În consecință, în contextul art. 417 lit. b) și lit. c) din Codul vamal, această împrejurare face incompatibilă menținerea în vigoare a actului de sancționare.

În materie de drept, partea apelantă și-a întemeiat cererea de apel în baza prevederilor art. 231, 232, 240 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ și art. 364 din Codul de procedură civilă.

În final, înaintând prezenta cerere de apel, S.R.L. „Agent Construct", în proces de insolvabilitate, reprezentată de lichidatorul, Bostan Tatiana, a solicitat casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 4 iulie 2024, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral acțiunea depusă de S.R.L. „Agent Construct", în proces de insolvabilitate, după cum urmează:

1) anularea procesului-verbal cu privire la contravenție nr. 7368/23 din 22 decembrie 2023, întocmit în baza art. 231 pct. 8) și art. 232 alin. (1) lit. e) din Codul vamal;

2) anularea deciziei asupra cazului de contravenție vamală nr. 7368/23 din 22 decembrie 2023, prin care s-a dispus aplicarea sancțiunii sub formă de amendă în valoare de 10% din valoarea obiectului contravenției – 526 643,71 lei, ceea ce constituie 52 664,37 lei;

3) anularea deciziei/răspunsului Serviciului Vamal nr. 28/11-2479 din 23 februarie 2024, emis cu privire la cererea prealabilă.

Poziția intimatului pe marginea apelului:

La 6 noiembrie 2024, Biroul Vamal Centru a depus referință asupra cererii de apel, prin care a solicitat respingerea apelului ca fiind neîntemeiat, cu menținerea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 4 iulie 2024 (f.d. 92-95).

Admisibilitatea apelului:

Potrivit fișei de repartizare a dosarului, la 15 octombrie 2024, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD), cauza de contencios administrativ a fost repartizată spre examinare în ordine de apel, în mod automat-aleatoriu judecătorului raportor Mîra Ghenadie.

În conformitate cu prevederile art. 236 alin. (1) din Codul administrativ, „*instanţa de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului*”.

Potrivit art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, „*apelul se depune la instanţa de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunţarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabileşte un termen mai mic. Instanţa de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanţei de apel*”.

Din materialele cauzei rezultă că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, a fost pronunțat public la data de 4 iulie 2024, iar cererea de apel a fost depusă la 9 iulie 2024. Prin urmare, Completul judiciar constată că apelul a fost depus în termenul legal, întrucât acesta a fost formulat în a cincea zi de la pronunțarea hotărârii instanței de fond.

Conform art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, „*motivarea apelului se prezintă la instanţa de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanţa de judecată care a emis hotărârea contestată*”.

În speță, hotărârea motivată a fost notificată părții apelante la data de 23 septembrie 2024, iar motivarea apelului a fost depusă la 27 septembrie 2024, respectiv în a 4-a zi de la notificarea hotărârii motivate, cu respectarea prevederilor art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

Potrivit art. 233 alin. (2) din Codul administrativ, „*cererea de apel se semnează de apelant sau de reprezentantul lui legal ori împuternicit*”.

Completul judiciar a stabilit că cererea de apel și motivarea apelului au fost semnate de către lichidatorul Bostan Tatiana, ce acționează în interesele S.R.L. „Agent Construct”, în proces de insolvabilitate.

Totodată, se constată că partea apelantă a prezentat dovada achitării taxei de timbru în sumă de 200 de lei, în conformitate cu prevederile art. 2 din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023.

Astfel, în temeiul prevederilor art. 232, 233, 236 și 241 din Codul administrativ, Completul specializat în materie de contencios administrativ concluzionează despre întrunirea condițiilor de admisibilitate a cererii de apel, motiv pentru care se purcede la examinarea apelului în fond.

Argumentele participanților la proces în cadrul judecării apelului:

În cadrul ședinței de judecată în fața instanței de apel, reprezentantul intimatului, Biroul Vamal Centru, Rotari Alexandrina, a pledat pentru respingerea cererii de apel și menținerea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 4 iulie 2024.

În cadrul ședinței de judecată din instanța de apel, lichidatorul S.R.L. „Agent Construct", Bostan Tatiana, deși legal citată cu indicarea locului, datei și orei desfășurării ședinței, nu s-a prezentat. Totodată, printr-o cerere scrisă, aceasta a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa. În aceste condiții, având în vedere că neprezentarea părții apelante nu împiedică examinarea cauzei în calea de atac - apelul, Completul judiciar, în temeiul art. 239 alin. (2) din Codul administrativ, a dispus judecarea cauzei în lipsa acesteia.

Aprecierea instanței de apel:

Subsumând punctul de vedere al participanților, normele procesuale și starea de fapt constatată în privința cererii de apel, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru conchide că apelul este admisibil pentru examinare, dar neîntemeiat, motiv pentru care se impune respingerea cererii de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, „*examinând cererea de apel, instanța de apel adoptă una dintre următoarele decizii: respinge apelul*".

Potrivit art. 219 alin. (1) și (3) din Codul administrativ, „*instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces*".

În acord cu prevederile art. 225 alin. (1) - (2) din Codul administrativ, „*instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ. Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: a) și-a exercitat dreptul discreționar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele*

legale ale dreptului discreționar; d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege".

Conform jurisprudenței CtEDO instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze doar la însuşirea motivelor și concluziilor date de instanţa inferioară (*HirroBalani v. Spaniei*, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; *Georgiadis v. Greciei* nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce iau fost prezentate.

Instanţa de apel menționează că art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justiţiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligaţiei instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanţelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justiţiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

În opinia Completului judiciar, prima instanţă a ţinut cont de aceste deziderate şi a adoptat o hotărâre bazată pe materialul probator administrat și legislația în vigoare, asigurându-se că toate aspectele relevante au fost analizate cu rigurozitate.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la 12 ianuarie 2023, specialistul în domeniul vămuirii, Bujenov Ion, broker vamal al S.R.L. „Agrogran Prim", a depus, în numele importatorului S.R.L. „Agent Construct", declarația vamală nr. 2090I646 pentru importul, din Federația Rusă, al unui lot de mărfuri – părți de construcții metalice, în valoare de 1 482 935,12 RUB. Unitatea de transport: n/î HRE 695/V707WE. Regimul vamal de tranzit național a fost acordat în baza declarației vamale T1 nr. 2030T801, pentru mărfurile cu valoare statistică de 526 643,71 lei (f.d.a. 7–9).

Ulterior, la 18 ianuarie 2023, în registrul de evidență al sesizărilor cu privire la contravenții (RESC) al Biroului Vamal Centru a fost înregistrat materialul nr. 266 din 18.01.2023, cu privire la constatarea elementelor constitutive ale contravenției prevăzute de art. 231 pct. 8) și/sau 9) din Codul vamal. Astfel, în procesul de validare a declarației vamale s-a stabilit că, pe contul agentului economic, nu existau suficiente mijloace pentru achitarea drepturilor de import, soldul existent era de 18

762,01 lei, în timp ce suma necesară era de 107 856,63 lei. În consecință, nu a fost posibilă validarea declarației vamale și încasarea drepturilor de import (f.d.a. 6).

Prin citația nr. 20359 din 07.12.2023, agentul economic S.R.L. „Agent Construct" a fost informat despre necesitatea de a se prezenta la data de 22.12.2023, ora 09:30, la sediul Biroului Vamal Centru, în vederea examinării cauzei contravenționale privind neregulile depistate la declarația vamală nr. 2090I646 din 12.01.2023. Citația a fost recepționată de destinatar la data de 13.12.2023, fapt confirmat prin avizul de recepție nr. DS8011000789AS (f.d.a. 12–13).

La 22 decembrie 2023, agentul constatator Bargan Eugeniu, din cadrul Biroului Vamal Centru, a întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție nr. 7368/23, în privința S.R.L. „Agent Construct", pentru comiterea contravenției prevăzute la art. 231 pct. 8) din Codul vamal (f.d.a. 4–5).

Prin decizia asupra cazului de contravenție vamală nr. 7368/23 din 22.12.2023, S.R.L. „Agent Construct" a fost recunoscută vinovată de comiterea contravenției imputate, fiindu-i aplicată sancțiunea prevăzută de art. 232 alin. (1) lit. e) din Codul vamal, sub forma unei amenzi în mărime de 10% din valoarea obiectului contravenției, respectiv 52 664,37 lei din suma de 526 643,71 lei (f.d.a. 3).

La 26 ianuarie 2024, reprezentantul S.R.L. „Agent Construct" a depus o contestație împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție nr. 7368/23 din 22 decembrie 2023 și împotriva deciziei emise de Biroul Vamal Centru asupra cazului de contravenție nr. 7368/23 din aceeași dată, solicitând anularea deciziei de sancționare și încetarea procesului contravențional vamal, pe motivul inexistenței faptei contravenționale (f.d.a. 17–21).

Ulterior, la 23 februarie 2024, Serviciul Vamal a emis decizia nr. 28/11-2479 asupra contestației/cererii prealabile formulate de S.R.L. „Agent Construct", prin care a respins pretențiile agentului economic, constatând că acțiunile Biroului Vamal Centru au fost legale și întemeiate (f.d. 14).

Nefiind de acord cu actele administrative emise în privința sa, la 27 martie 2024, S.R.L. „Agent Construct", în proces de insolvabilitate, reprezentată de administratorul insolvabilității, Bostan Tatiana, a depus prezenta acțiune în contencios administrativ.

Prima instanță, fiind învestită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeiniciei acţiunii şi a respins-o integral.

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru, analizând legalitatea hotărârii pronunţate în raport cu prevederile art. 225 din Codul administrativ, art. 239 - 241 din Codul de procedură civilă, constată că aceasta urmează a fi menţinută, or, instanţa de fond, corect a elucidat şi constatat circumstanţele cauzei, a verificat şi apreciat obiectiv, probele prezente la materialele cauzei, stabilind corect circumstanțele de fapt și aplicând corect legislația pertinentă ce guvernează raportul litigios.

Admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu art. 3 din Codul administrativ, „*legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept*".

Articolul 5 din Codul administrativ, prevede că „*activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii şi se aplică nemijlocit legea*".

Potrivit art. 20 din Codul administrativ, „*dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod*".

Conform art. 206 alin.(1) lit. a) din Codul administrativ, „*o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acţiune în contestare)*".

La caz, identificând obiectul acțiunii și pornind de la stabilirea și analiza scopului urmărit de reclamant prin cerințele formulate, Completul judiciar reține că acțiunea înaintată de S.R.L. „Agent Construct", în proces de insolvabilitate, se circumscrie conceptului legal de acțiune în contestare, prevăzut la art. 206 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ. Limitele controlului judiciar urmează a fi realizate în conformitate cu prevederile art. 225 și art. 224 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ.

Potrivit art. 191 alin. (1) din Codul administrativ, „*cu excepţia cazurilor prevăzute la alin.(2) şi (3), judecătoriile soluţionează în fond toate acţiunile în contencios administrativ*".

În acord cu prevederile art. 196 alin. (1) din Codul administrativ, „*acţiunea în contencios administrativ se depune la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială îşi are sediul autoritatea publică care a desfăşurat activitatea administrativă contestată, daca legea nu prevede altfel*".

Astfel, ținând cont de obiectul acțiunii și având în vedere prevederile art. 191 alin. (1) din Codul administrativ, examinarea prezentei cauze ține de competența Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, or, obiectul acesteia nu se regăsește în excepțiile de la alin. (2) și (3) a art. 191 din Codul administrativ.

Prin urmare, acțiunea în contencios administrativ a fost înaintată de S.R.L. „Agent Construct", în proces de insolvabilitate, cu respectarea competenței jurisdicționale materiale și teritoriale.

Conform art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, „*actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului*

public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public".

Articolul 11 alin. (1) lit. a) și (2) din Codul administrativ, prescrie că „*actele administrative individuale pot fi: a) acte defavorabile - actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat. Destinatarul unui act administrativ individual este doar persoana către care actul administrativ se îndreaptă. Terţii, ale căror drepturi sunt afectate de actul administrativ individual, nu sunt destinatarii acestuia*".

În speță, instanța de apel constată că procesul-verbal cu privire la contravenție nr. 7368/23 din 22 decembrie 2023, decizia asupra cazului de contravenție vamală nr. 7368/23 din 22 decembrie 2023 și decizia nr. 28/11-2479 din 23 februarie 2024, prin care a fost respinsă cererea prealabilă, reprezintă acte administrative individuale cu caracter defavorabil pentru reclamantul S.R.L. „Agent Construct", în proces de insolvabilitate.

Conform art. 53 alin.(1) din Constituție, „*persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr- un act administrativ sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptăţită să obţină recunoaşterea dreptului pretins, anularea actului şi repararea pagubei*".

În conformitate cu art. 17 din Codul administrativ, „*drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă*".

În accepţiunea art. 39 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, „*controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art. 17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente*".

Potrivit art. 189 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, „*orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ. O acţiune în contencios administrativ poate fi înaintată şi atunci când autoritatea publică nu a soluţionat în termen legal o cerere*".

Completul judiciar reține că, unul dintre elementele definitorii ale acțiunii în contencios administrativ, este revendicarea unui drept propriu, vătămat prin una din formele activității administrative. Or, reclamantul care înaintează acțiunea trebuie să urmărească și să justifice procesual, pentru testul de admisibilitate, revendicarea unui drept subiectiv propriu căruia i se aduce atingere prin activitatea administrativă contestată.

Reclamantul are dreptul la înaintarea acțiunii în contencios administrativ ori de câte ori se deduce la o examinare în *prima facie* - circumstanțele din cererea sa, acte, dosar administrativ etc. probabilitatea (posibilitatea) lezării unui drept al său prin

actul administrativ individual contestat. Probabilitatea că dreptul subiectiv ar putea fi vătămat este prezumată de fiecare dată când o persoană este destinatar (art. 11 alin. (2) enunțul 1 din Codul administrativ) al actului administrativ individual defavorabil sau este terț.

În speță, prin prisma art. 10 și 11 din Codul administrativ, reclamantul este destinatarul actelor administrative contestate.

În lumina circumstanțelor relatate, Completul de judecată conchide că, prin acțiunea depusă, reclamantul S.R.L. „Agent Construct", în proces de insolvabilitate, a revendicat apărarea, pe calea controlului judecătoresc, a unui drept în sensul art. 17 din Codul administrativ. Corespunzător, condiția revendicării unui drept legitim, în conformitate cu art. 39 din Codul administrativ, este întrunită.

Conform art. 19 din Codul administrativ, „*cererea prealabilă este instituţia care oferă o cale de soluţionare prejudiciară a litigiilor administrative*".

În conformitate cu art. 162 din Codul administrativ, „*(1) Procedura prealabilă urmăreşte scopul de a verifica legalitatea actelor administrative individuale. (2) Dacă autoritatea publică nu soluţionează petiţia în termenele prevăzute de prezentul cod, persoana afectată este în drept să depună cerere prealabilă. (3) Cererea prealabilă poate fi îndreptată spre: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul; b) emiterea unui act administrativ individual*".

Potrivit art. 165 alin. (1) din Codul administrativ, „*(1) Cererea prealabilă se depune în termen de 30 de zile de la comunicarea sau notificarea actului administrativ individual ori a respingerii petiţiei. Dacă autoritatea publică nu soluţionează cererea în termenul prevăzut de prezentul cod, cererea prealabilă poate fi depusă în decursul unui an de la expirarea termenului*".

Actele administrative emise în privința S.R.L. „Agent Construct", în proces de insolvabilitate, și anume: procesul-verbal cu privire la contravenție nr. 7368/23 din 22 decembrie 2023 și decizia asupra cazului de contravenție vamală nr. 7368/23 din aceeași dată, au fost recepționate de către aceasta la data de 15 ianuarie 2024 (f.d.a. 14–15).

Conform art. 208 alin. (1) din Codul administrativ, „*(1) Până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepţiile prevăzute de lege*".

Potrivit art. 289 din Codul vamal (în vigoare la data relevantă speței), „*Prin derogare de la prevederile Codului administrativ, actele administrative, acțiunile sau inacțiunile organelor vamale, ale colaboratorilor vamali pot fi contestate în termen de 10 zile calendaristice de la data comunicării actului sau efectuării acțiunii/inacțiunii*".

După cum rezultă din materialele cauzei elucidate anterior, urmează că, până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ, reclamantul/apelant a respectat procedura prealabilă.

În speță, Completul judiciar reține că, la 26 ianuarie 2024, reprezentantul S.R.L. „Agent Construct” a depus o contestație/cerere prealabilă împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție nr. 7368/23 din 22 decembrie 2023 și împotriva deciziei emise de Biroul Vamal Centru asupra cazului de contravenție nr. 7368/23 din aceeași dată (f.d.a. 17–21).

La 23 februarie 2024, Serviciul Vamal a emis decizia nr. 28/11-2479 asupra contestației/cererii prealabile formulate de S.R.L. „Agent Construct”, prin care a respins pretențiile agentului economic (f.d. 14).

Decizia nr. 28/11-2479 din 23 februarie 2024 a fost notificată reclamantului la 28 februarie 2025.

În acelaşi timp, art. 209 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, stipulează că, „*acţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluţionarea acesteia*”.

Acțiunea în contencios administrativ a fost depusă la 27 martie 2024.

Astfel, coroborând prevederile normelor legale citate anterior, cu circumstanțele de fapt ale cauzei, Completul judiciar statuează că, reclamantul S.R.L. „Agent Construct”, în proces de insolvabilitate, este subiect de sesizare a instanței de contencios administrativ, a respectat procedura de adresare în instanța de judecată, precum și termenul de depunere a acțiunii în instanța de judecată, iar acțiunea depusă nu este exceptată de la controlul judiciar, prin urmare motive de inadmisibilitate a acțiunii în conformitate cu prevederile art. 207 alin. (2) din Codul administrativ, la caz nu sunt, din care considerente, instanța de fond corect a conchis asupra întrunirii condițiilor de admisibilitate a acțiunii.

Cu referire la fondul acțiunii.

Potrivit art. 224 alin. (1) lit. a) și f) din Codul administrativ, „*examinând acţiunea în contencios administrativ în fond, instanţa de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri: a) în baza unei acţiuni în contestare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual, precum şi o eventuală decizie de soluţionare a cererii prealabile, dacă acestea sunt ilegale şi prin ele reclamantul este vătămat în drepturile sale;* ***f) respinge acţiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sunt îndeplinite condiţiile de adoptare a unei hotărîri prevăzute la lit.a)–e)***”.

Conform art. 93 alin. (1) din Codul administrativ, „*fiecare participant probează faptele pe care îşi întemeiază pretenţia*”.

La acest capitol se reține și dispozițiile art. 22 alin. (1), coroborat cu art. 219 alin. (1) din Codul administrativ, care stipulează că „*instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu, în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți*”.

În cele ce succed, Completul judiciar reiterează că, reclamantul S.R.L. „Agent Construct”, în proces de insolvabilitate, înaintând prezenta acțiune, a solicitat:

1) anularea procesului-verbal cu privire la contravenție nr. 7368/23 din 22 decembrie 2023, întocmit în baza art. 231 pct. 8) și art. 232 alin. (1) lit. e) din Codul vamal;

2) anularea deciziei asupra cazului de contravenție vamală nr. 7368/23 din 22 decembrie 2023, prin care s-a dispus aplicarea sancțiunii sub formă de amendă în valoare de 10% din valoarea obiectului contravenției – 526 643,71 lei, ceea ce constituie 52 664,37 lei;

3) anularea deciziei/răspunsului Serviciului Vamal nr. 28/11-2479 din 23 februarie 2024, emis cu privire la cererea prealabilă.

Cu raportare la speța în cauză, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru reține că, potrivit art. 228 din Codul vamal (în vigoare la data relevanță speței), „*contravenţia vamală înseamnă încălcarea reglementărilor vamale savârşite prin acţiuni sau inacţiune care atrag răspunderi stabilite în Codul Contravenţional al Republicii Moldova şi prezentul cod*”.

Conform art. 229 din Codul vamal (în vigoare la data relevanță speței), „*(1) Contravenţia vamală atrage răspundere contravenţională sau materială în conformitate cu prevederile Codului contravenţional al Republicii Moldova şi cu cele ale prezentului cod. În cazul comiterii unor contravenţii vamale, se poate aplica sancţiunea complementară de retragere sau suspendare a autorizaţiei. (3) Persoanele fizice şi persoanele cu funcţie de răspundere sînt pasibile de răspundere contravenţională în conformitate cu prevederile Codului contravenţional al Republicii Moldova, iar persoanele juridice şi persoanele fizice care desfăşoară activitate de întreprinzător fără a se constitui persoană juridică sunt pasibile de răspundere materială în conformitate cu prevederile prezentului cod*”.

Potrivit art. 233 din Codul vamal (în vigoare la data relevanță speței), „*procesul contravenţional se realizează în conformitate cu prevederile Codului contravenţional al Republicii Moldova în cazul persoanelor fizice şi persoanelor cu funcţie de răspundere şi în conformitate cu prevederile prezentului cod în căzul persoanelor juridice şi persoanelor fizice care desfăşoară activitate de întreprinzător fără a se constitui persoană juridică, iar în partea nereglementată de prezentul cod se aplică prevederile Codului contravenţional al Republicii Moldova*”.

Conform art. 231 pct. 8) din Codul vamal (în vigoare la data relevanță speței), „*sunt considerate încălcare a reglementărilor vamale pasibilă de răspundere materială următoarele contravenţii vamale: neachitarea drepturilor de import sau de export în termenele stabilite, în lipsa elementelor constitutive ale infracţiunii*”.

În temeiul art. 124 alin. (1) din Codul vamal (în vigoare la data relevanță speței), „*drepturile de import şi drepturile de export se plătesc în prealabil, până la*

depunerea declaraţiei vamale. La momentul vămuirii, se acceptă plata doar a diferenţei dintre suma calculată şi suma plătită în prealabil”.

Potrivit art. 232 alin. (1) lit. e) din Codul vamal (în vigoare la data relevanță speței), „*persoanele juridice, persoanele care desfăşoară activitate de întreprinzător fără a se constitui persoană juridică, pentru comiterea contravenţiilor vamale prevăzute la: art.231 pct.8), sunt sancţionate cu amendă de la 10% la 20% din valoarea mărfurilor pentru care nu au fost plătite drepturile de import sau de export*”.

Conform art. 233 din Codul vamal (în vigoare la data relevanță speței), „*Procesul contravenţional se realizează în conformitate cu prevederile Codului contravenţional al Republicii Moldova în cazul persoanelor fizice şi persoanelor cu funcţie de răspundere şi în conformitate cu prevederile prezentului cod în cazul persoanelor juridice şi persoanelor fizice care desfăşoară activitate de întreprinzător fără a se constitui persoană juridică, iar în partea nereglementată de prezentul cod se aplică prevederile Codului contravenţional al Republicii Moldova*”.

Potrivit art. 262 din Codul vamal (în vigoare la data relevanță speței), „*Cazul de contravenţie vamală comisă de o persoană fizică sau juridică este cercetat de colaboratorii vamali prevăzuţi în Codul contravenţional al Republicii Moldova*”.

Raportând cadrul normativ aplicabil la circumstanțele concrete ale cauzei, Completul judiciar reține că, la 12 ianuarie 2023, S.R.L. „Agent Construct” a efectuat o operațiune de import de mărfuri din Federația Rusă pe teritoriul Republicii Moldova, constând în părți de construcții metalice, având o valoare statistică declarată de 526 643,71 lei.

În scopul realizării procedurii de vămuire a acestui lot de mărfuri, specialistul în domeniul vămuirii, Bujenov Ion, a depus, în numele S.R.L. „Agent Construct”, declarația vamală nr. 20901646. Cu toate acestea, în cadrul procesului de validare a declarației vamale, autoritatea vamală a constatat că soldul contului bancar al importatorului era insuficient pentru achitarea integrală a drepturilor de import aferente. Concret, la data de 12.01.2023, în contul agentului economic exista suma de 18 762,01 lei, fiind necesară o sumă de 107 856,63 lei pentru validarea declarației. În aceste condiții, procedura de validare a declarației și perceperea drepturilor de import nu a putut fi realizată.

În urma investigării administrative a cazului, Biroul Vamal Centru a reținut că factorii de decizie ai S.R.L. „Agent Construct” nu și-au executat obligația legală de achitare a drepturilor de import în termenul prevăzut de lege, ceea ce întrunește elementele constitutive ale contravenției vamale prevăzute la art. 231 pct. 8) din Codul vamal (*neachitarea drepturilor de import în termenele stabilite, în lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii*).

Ca urmare a constatării faptei contravenționale, prin procesul-verbal nr. 7368/23 din 22.12.2023 și decizia asupra cazului de contravenție emisă în aceeași dată, semnate de șeful adjunct al Biroului Vamal Centru, S.R.L. „Agent Construct” a

fost sancționată în conformitate cu art. 232 alin. (1) lit. e) din Codul vamal, fiindu-i aplicată o amendă în mărime de 10% din valoarea obiectului contravenției, ceea ce constituie 52 664,37 lei.

În acest context, Completul judiciar reține că față de S.R.L. „Agent Construct" a fost aplicată sancțiunea minimă prevăzută de lege, respectiv amenda în cuantum de 10% din valoarea obiectului contravenției, conform art. 232 alin. (1) lit. e) din Codul vamal. Aplicarea acestei limite minime denotă o abordare proporțională din partea autorității publice pârâte, în condițiile în care legea permite stabilirea unei sancțiuni cuprinse între 10% și 20% din valoarea mărfurilor pentru care nu au fost achitate drepturile de import.

La caz, Completul judiciar constată că instanța de fond a apreciat în mod corect legalitatea actelor administrative contestate, or, în temeiul art.124 alin.(1) din Codul vamal (în vigoare la data relevantă speței), „***(1) Drepturile de import şi drepturile de export se plătesc în prealabil, până la depunerea declaraţiei vamale. La momentul vămuirii, se acceptă plata doar a diferenţei dintre suma calculată şi suma plătită în prealabil***".

Această dispoziție instituie o obligație legală imperativă în sarcina importatorilor – aceea de a achita drepturile de import înainte de depunerea declarației vamale.

În speță, s-a constatat că la 12 ianuarie 2023, când a fost depusă declarația vamală nr. 20901646 din numele S.R.L. „Agent Construct", contul bancar al acestuia nu dispunea de fondurile necesare pentru achitarea drepturilor de import – soldul existent fiind de 18 762,01 lei, în timp ce suma datorată era de 107 856,63 lei.

În acest sens, Completul judiciar notează că, deși ulterior (la 6 februarie 2023) contul agentului economic a fost suplinit, acest fapt nu înlătură răspunderea contravențională deja angajată la data comiterii faptei, întrucât termenul legal de plată fusese deja încălcat. Momentul consumării faptei contravenționale este ancorat în data de 12 ianuarie 2023, când a fost depusă declarația vamală nr. 20901646.

În consecință, Completul judiciar reține că autoritatea vamală a acționat în limitele atribuțiilor sale legale, constatând corect încălcarea reglementărilor vamale și aplicând sancțiunea prevăzută de lege, cu respectarea principiului legalității. Prin urmare, actele administrative contestate – procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia de aplicare a sancțiunii, sunt legale și temeinice, fiind emise în condițiile prevăzute de legislația vamală în vigoare la data producerii faptei.

În această ordine de idei, Completul judiciar apreciază critic argumentele apelantului privind aplicabilitatea Codului vamal nr. 95 din 24.08.2021 (intrat în vigoare la 01.01.2024) în prezenta cauză, reținând că procedura contravențională a fost inițiată și finalizată sub regimul juridic al Codului vamal anterior – Codul vamal nr. 1149/2000.

Potrivit art. 427 alin. (2) din Codul vamal nr. 95/2021, „*(2) Procedurile prealabile inițiate până la data intrării în vigoare a prezentului cod care nu au fost*

finalizate până la 1 ianuarie 2024 se vor examina și finaliza conform prevederilor legale în vigoare la 31 decembrie 2023. Această dispoziție este valabilă și pentru procedurile prealabile inițiate după data intrării în vigoare a prezentului cod referitoare la o procedură administrativă inițiată până la data intrării în vigoare a acestuia".

Prin urmare, legea nouă nu are efect retroactiv, iar normele Codului vamal în vigoare de la 01.01.2024 nu se aplică procedurilor administrative care au fost declanșate anterior acestei date, chiar dacă anumite acte sau contestații sunt formulate ulterior.

În speță, procedura administrativă a fost inițiată la 12.01.2023, odată cu depunerea declarației vamale care a generat situația de neconformitate și a condus la constatarea contravenției. Ulterior, procedura s-a finalizat la 22.12.2023, prin emiterea deciziei asupra cazului de contravenție vamală nr. 7368/23, anterior intrării în vigoare a noului Cod vamal nr. 95/2021.

Astfel, Completul judiciar conchide că, în mod corect, instanța de fond a aplicat Codul vamal nr. 1149/2000, în vigoare la momentul comiterii faptei și al emiterii actului administrativ contestat. Prevederile noului Cod vamal nr. 95/2021 nu pot retroactiva, iar invocarea acestora în prezenta cauză este lipsită de temei juridic.

Cu privire la susținerile apelantului referitoare la lipsa citării legale a administratorului insolvabilității, Bostan Tatiana, de către organul vamal, Completul judiciar atestă că, citația privind examinarea cauzei contravenționale a fost expediată la sediul S.R.L. „Agent Construct" la data de 07.12.2023, iar intentarea procesului de insolvabilitate a fost dispusă ulterior, prin hotărârea Judecătoriei Orhei, sediul Central, nr. 2i-39/2023 din 11.12.2023.

Prin urmare, la data transmiterii citației, procedura de insolvabilitate nu era încă declanșată, iar autoritatea vamală nu putea anticipa desemnarea unui administrator al insolvabilității. De asemenea, odată cu intentarea procedurii de insolvabilitate, obligația de a coopera cu administratorul desemnat revine inclusiv fostei conduceri a agentului economic, care avea datoria să informeze administratorul asupra oricărei proceduri judiciare sau administrative în derulare. Totodată, administratorul insolvabilității, în exercitarea atribuțiilor conferite de lege, are obligația de a întreprinde toate măsurile necesare pentru a identifica procedurile în curs care implică debitorul, inclusiv prin verificarea corespondenței oficiale, a registrelor și a evidențelor contabile ale acestuia. Astfel, eventuala neinformare în termen nu poate fi imputată exclusiv autorității publice pârâte.

Pe de altă parte, Completul judiciar reține că, în cadrul prezentei cauze, apelantul nu a formulat în mod concret și argumentat apărări de fond referitoare la temeinicia actelor administrative contestate. Mai exact, în cererea de apel, apelantul s-a limitat la invocarea unor presupuse vicii de procedură, analizate anterior și respinse ca neîntemeiate. Apelantul nu a prezentat în fața instanței de apel explicații pertinente,

probe sau documente justificative care să răstoarne constatarea autorității publice pârâte.

Deci, apelantul nu a demonstrat existența un viciu deosebit de grav, ci se limitează la invocarea formală a lipsei notificării, fără a face dovada imposibilității de a-și exercita dreptul la apărare. Din contra, aceasta a formulat cerere prealabilă și a uzat de căile legale de atac, ceea ce infirmă susținerile privind îngrădirea accesului la justiție sau lipsa informării.

Completul specializat relevă că, potrivit art. 141 din Codul administrativ, „*(1) Un act administrativ individual este nul dacă conţine un viciu deosebit de grav şi acest lucru este evident în cadrul aprecierii concludente a tuturor circumstanţelor care se iau în considerare. (2) Un act administrativ individual este, de asemenea, nul: a) dacă executarea lui cere săvârşirea unei fapte ilegale, care constituie o componenţă de contravenţie sau de faptă penală; b) dacă din motive reale nimeni nu-l poate executa; c) dacă contravine bunelor moravuri; d) dacă la emiterea lui a contribuit o persoană care nu are dreptul să participe în procedură administrativă conform art.49 alin.(1); e) dacă a fost emis în scris, dar nu poate fi identificată autoritatea publică emitentă; f) în alte cazuri prevăzute de lege. (3) În cazul nulităţii parţiale a unui act administrativ individual, acesta este nul în totalitate dacă autoritatea publică nu ar fi emis actul administrativ respectiv fără partea lovită de nulitate. (4) Autoritatea publică poate constata nulitatea oricând din oficiu. La cerere nulitatea se constată în măsura în care solicitantul are un interes îndreptăţit pentru a o solicita*”.

Completul de judecată notează că, Codul administrativ reglementează conceptul de erori grave și erori deosebit de grave. În cazul erorilor deosebit de grave conform art. 141 alin. (1) din Codul administrativ, actul administrativ individual este nul și pe cale de consecință nu produce efecte juridice din momentul emiterii. Pe când în cazul erorilor grave actul administrativ individual este ilegal și produce efecte juridice până la anularea sa în mod definitiv.

Efectuând o analiză detaliată a actelor administrative contestate, respectiv procesului-verbal cu privire la contravenție nr. 7368/23 din 22 decembrie 2023, deciziei asupra cazului de contravenție vamală nr. 7368/23 din 22 decembrie 2023 și deciziei Serviciului Vamal nr. 28/11-2479 din 23 februarie 2024, din perspectiva dispozițiilor art. 141 din Codul administrativ, instanța de apel concluzionează că, în speță, nu există motive sau temeiuri legale pentru a dispune constatarea nulității acestor acte.

Instanța de apel examinând cu rigurozitate dacă actele contestate au fost afectate de un viciu de fond sau de formă, a constatat că actele contestate au fost adoptate și emise conform procedurilor legale stabilite. În urma analizei, nu au fost identificate încălcări care să ducă la nulitatea acestora, nici din perspectiva normativă, nici din perspectiva protecției drepturilor persoanelor implicate.

În consecință, Completul judiciar constată că, susținerile apelantului sunt lipsite de fundament probator, fiind formulate strict la nivel declarativ, fără a îndeplini cerințele legale privind sarcina probei. Nu există niciun element obiectiv care să susțină acuzația de comportament abuziv al autorității publice, astfel încât acest argument urmează a fi respins ca neîntemeiat.

Cât privește argumentele părții apelante, precum instanța de fond nu și-a motivat hotărârea și a ignorat argumentele sale, Completul de judecată analizând hotărârea judecătorească în contextul obligației instanței judecătorești de a-și motiva hotărârea, inclusiv analiza argumentelor principale ale reclamantului în acțiune, observă că judecătorul instanței de fond a motivat hotărârea sa în lumina circumstanțelor cauzei și a înscrisurilor prezentate, iar prin interpretarea corectă a normelor materiale, just a ajuns la concluzia respingerii pretențiilor înaintate de S.R.L. „Agent Construct", în proces de insolvabilitate.

Reieșind din cele enunțate, Completul judiciar învederează că soluția asupra fondului cauzei, la care a ajuns instanţa de fond, de respingere ca neîntemeiată a acțiunii în contencios administrativ formulată de S.R.L. „Agent Construct" în proces de insolvabilitate, este compatibilă cu prevederile articolului 6 § 1 CEDO, fiind prevăzută de art. 224 alin. (1) lit. f) din Codul administrativ.

Nu în ultimul rând, Completul judiciar consideră necesar de a concretiza faptul că fiind o trăsătură esențială a apelului, efectul devolutiv constă în provocarea unei noi judecăți de fond, atât cu privire la problemele de fapt, cât și cu privire la cele de drept, în limitele stabilite prin cererea de apel, astfel circumstanțele și probele care nu au putut fi prezentate în prima instanță, dar au o importanță majoră în soluționarea litigiului urmează să fie prezentate în instanța de apel.

Cu toate acestea, instanța de apel ține să menționeze că, apelantul nu a invocat în susținerea poziției sale careva argumente concludente și pertinente, care în ansamblul probelor administrate la dosar, ar demonstra necesitatea anulării actelor administrative contestate, argumentele acestuia fiind o reflectare a cererii de chemare în judecată, combătute prin concluziile instanței de fond, care a elucidat deplin circumstanțele cauzei, a aplicat corect normele materiale și a adoptat o hotărâre întemeiată și legală.

Sintetizând cele detaliate mai sus, statuând cu certitudine că hotărârea instanţei de fond este legală și întemeiată, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Centru conchide asupra respingerii apelului declarat de S.R.L. „Agent Construct", în proces de insolvabilitate și menținerii fără modificări a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 4 iulie 2024.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a), alin. (3) din Codul administrativ și art. 389-390 din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru,

D E C I D E :

Se respinge cererea de apel declarată de S.R.L. „Agent Construct” în proces de insolvabilitate.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 4 iulie 2024.

Decizia este executorie de la emitere, însă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție. Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni.

Preşedintele completului, judecătorul Mîra Ghenadie

Judecătorii Bostan Angela

Dașchevici Grigore